

Jegyzetfüzet

Egyen-jogúság

Egy kicsit megtépzáz a brit hagyományörzés gondosan őrzött legendáját a hadügyminisztérium március végi döntése: a hadseregben szolgáló nők ezentúl — persze kizárólag övédelem céljából — mégiscsak viselhetnek fegyvert. Még a második világháború idején is fennállt a viktoriánus korból származó tilalom: nő nem nyúlhat a hadsereg fegyvereihez. (A hivatásos katonákból álló brit hadseregben 5700 nő szolgál a szárazföldi erőknél, 5400 a légierő, 3900 a haditengerészet egységénél.) Ez az a fajta egyenjogúság, amelyért valószínűleg nem különösebb hévvel küzdöttek az angol lányok.

Szentencia-cáfolat

Hamburgban ülésezett az NSZK-beli „Hosszú Emberek Klubja”. Azokról a nehézségekről, gondokról tárgyaltak, amelyekkel az átlagméretek felüli ember a konfekcióöltöny vagy a -cipő beszerzésénél találkozhat. Több határozatot hoztak, néhány beadványt intéztek különféle hatóságokhoz, megértést kérve a nagysággal megverteknek. Állítólag ötven ezer nyugatnémet polgár tagja (vagy pártoló tagja) a klubnak. A szövő, valószínűleg a legkimagaslóbb egyéniség, személyében bizonyítja, hogy a név nem minden. Konstantin Klein 222 centiméter magas, cipőmérete: 53. Hogy is van a latin mondás? „Nomen est omen”, nevében a végzet — hát Kiss Szilárd, Konstantin Klein elmondhatja, hogy ő az évszázadok óta oly bölcsnek tartott szentenciák egyikének élő cáfolata.

Fürdő-erkölcsök

Most már tudom, miért küzd az EDU, az Eidgenössische Demokratische Union. A berni Werner Scherrer, ennek az apróska ultrakonzervatív, protestáns svájci pártocskának egyik vezetője, indította meg a népszavazás meghirdetéséhez szükséges 12 000 szavazat gyűjtését „Svájci fürdőerkölcsök védelme” dologában. Még tavaly engedélyezték a berni Marzili-fürdőben, hogy nők s férfiak egyaránt nadrágban úszkáljanak a medencékben, az első uszodát követte a többi; a svájci fővárosban mind több lett a takaratlan kebel. Ha az EDU-elképzelések megvalósulnak, az ősszel (tehát a fürdőidény végén) kell majd a város polgárainak népszavazással döntenie a melltartó-kötelezettségről vagy a kebel-szabadságról a strandokon. Egyébként nemrég egy másik svájci közösség, a 2000 lakosú Rovereto lakói már szavaztak erkölcsügyben. Úgy döntöttek, hogy a rendőröknek ezentúl szigorúbban kell ügyelniük a helyi Gufo Notte nevű bár táncosnőinek megfelelő helyen alkalmazott fűgefalevél-méreteire. A döntés természetesen a nagyobb levél mellett szólt, ám az újságok szerint a levélke azóta is folyton zsugorodik... Mintha nemcsak a népszavazás komolyságával, a svájciak közmondásos szemforgató szemérmességével sem lehetne ugyanúgy számolni, mint régebben.

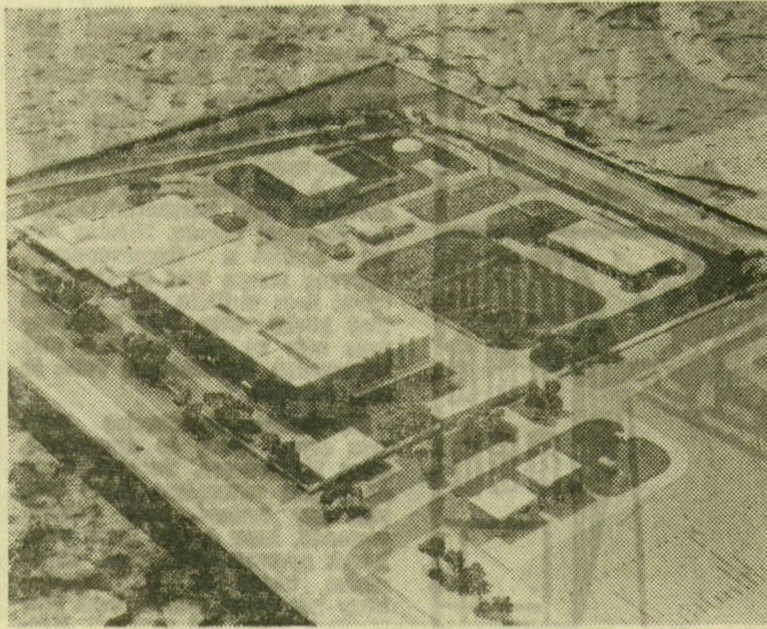
G. M.

Mire az elképzelés formát ölt, az embert már seregni új feladat foglalkoztatja. De talán éppen ez a legszebb a tervezői munkában: hogy évek, évtizedek múltán is „rád köszönnek” alkotásaid. Megérni azt, hogy egy gyárban megindul a termelés, pedig egykor csak képzeleted szülte volt, látni, hogy a tervezői pauszpapír meglevenedik és lakótelep vagy kutatóintézet lesz az ezernyi vonalból, számból, hallani, hogy az autóbuzson véleményt mond a házigyári lakásról az, aki benne él, mos, főz, alszik — nos, a tervezés: naponkénti szembesítés. Jólesik vagy sem: a bírálatra szükség van. (Részlet egy építéssel folytatott beszélgetésből.)

A Szegedi Tervező Vállalat díjat alapított a legjobb alkotások, illetve szerzőik anyagi és erkölcsi elismerésére, 1974-ig „Az év legjobb alkotása”, azóta „Nívódíj” elnevezéssel. Nívódíj csak megvalósult alkotásra adható, magasépítési, mélyépítési és településtervezési kategóriában. Nívódíjjal az a kimagasló értéket létrehozó alkotói tevékenység ismerendő el, amelyet műszaki és esztétikai jellemzői, szakszerűsége, gazdaságossága, korszerű tervezési módszere, a tervezői műveltség színvonala, a kivitelezés és az üzemeltetés tapasztalatai alapján az ÉVM, más tervezővállalatok és a helyi tanácsi vagy társadalmi szervezetek képviselőiből álló bíráló bizottság arra érdemesnek tart. A plaketteket és díjakat minden évben a hazánk felszabadulásának évfordulójára rendezett ünnepségen adják át. Ugyancsak akkor hirdetik ki a még meg nem valósult alkotások közötti, Az év legjobb dokumentációja címért indított verseny eredményét. (Az SZTV nívódíjának alapítólevele nyomán.)

„Az elmúlt évben megvalósult munkák alkotócsoportjai közül öt pályázott nívódíjra: a szegedi Északi városrész I/A ütemének

„A tervezés: szembesítés”

Elkészült 1978-ban, nívódíjat kapott 1979-ben a gyulai húskombinát

fűtőműve, a szegedi Fodor József Élelmiszeripari Szakközépiskola, a gyulai húskombinát vágóhídja, a szegedi Nemestakács utcai OTP-lakások és a hódmezővásárhelyi CSOMIÉP-iparvágány tervezőkollektívája. A bíráló bizottság egyhangú döntéssel a gyulai húskombinát együttesét ítélte a nívódíjra méltónak. A kiemelt nagyberuházás országosan is kimagasló eredménnyel, költségkereten belül valósult meg. Elhelyezése kedvező, forgalma keresztezésmentes, építészeti megformálása a célszerűen megválasztott szerkezetekkel rendkívül esztétikus, a funkcióval és a technológiával összhangban van. Építész: Gyenizse János, belsőépítész: Sági József, szerkezeti terv: Hahn Jánosné, gépészek: Gyuris Vince, Nagy László, Nemes Imre, Csonka Zoltán és Török János, épületfizika: Józsa Gusztáv, elektromos terv: Vörös Imre, közmű: Takács Máténé, geodézia: Csenkey Geyza.

A bíráló bizottság kiemelt dícséretben részesítette a Nemestakács utcai OTP-lakások tervezőcsoportját, mert az épületegyüttessel a blokkos lakásépítés elért eredményeit további jó részletmegoldásokkal gazdagítva a keres beépítési formát oldotta, a belső tér jó kihasználásával valósította meg. Építész: Rantal János, szerkezet: Kincses György, út: Horváth Lajos.” (A bíráló bizottság értékeléséből.)

„Az év legjobb dokumentációja” cím elnyerésére a magasépítési kategóriában tíz, a mélyépítésben négy, a településtervezési területen három terv alkotói pályáztak. Közülük Szluha Márton főmérnök (ÉVM műszaki tervezési főosztály), Bodonyi Csaba Ybl-díjas építész (Miskolci Tervező Vállalat), Takács Máté főépítész (szegedi városi tanács) és Körösfalvi Pál igazgató (Békés megyei Tanácsi Tervező Vállalat),

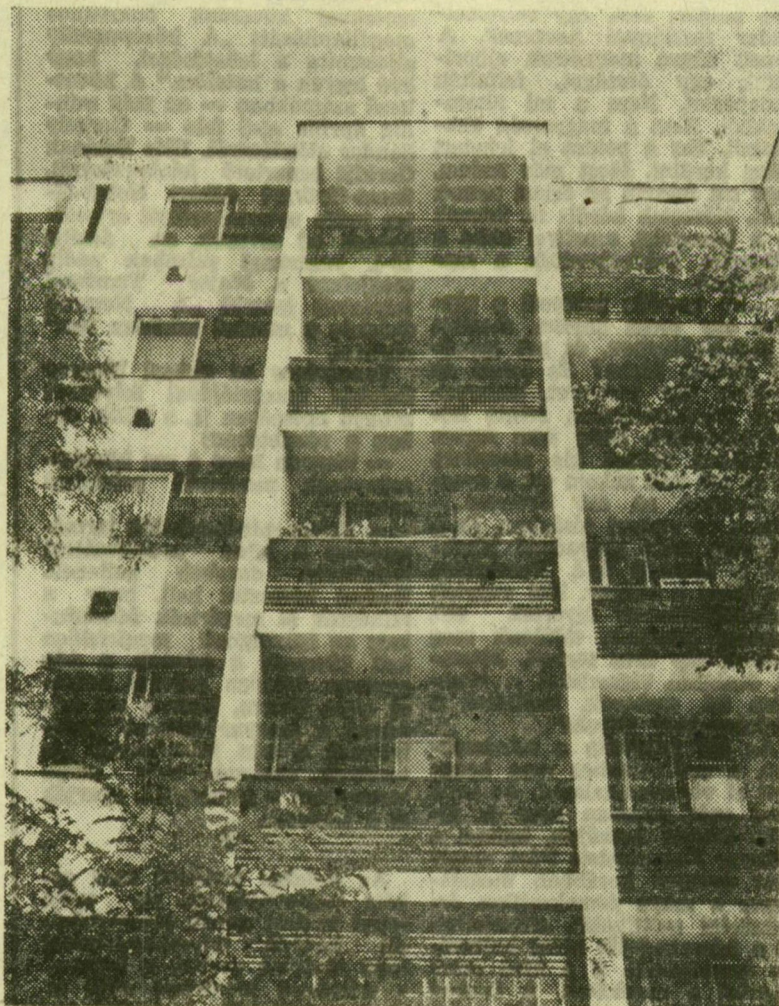
vagyis a bíráló bizottság az NKfV négyszáz személyes munkásszállójának alkotóit (Takács Jánosné, Kékesi István, Horváth Lajos), az Északi városrész II. üteme közútagútjának tervezőit (Takács Máténé, Horváth Lajos, Makra Péter) és Szeged általános rendezési tervének és 15 évi lakásépítési programjának készítőit (Hübner Mátyás, dr. Kecse Nagy László, Törő János, Margittai Endre, Popovits Miklós, Takács Máténé) találta méltónak e cím elnyerésére. Dícséretet kapott a Szegedi Gyógyászati Központ, a gyulai Szabadság tér 14. szám alatti épület, a rókusai záportároló kiviteli tervének alkotócsoportja. (Az 1979. március 23-án kelt igazgatói utasításból.)

Budapest, április 3-án, dr. Ábrahám Kálmán építésügyi és városfejlesztési miniszter adta át az ipari létesítmények tervezésében kifejtett munkássága elismeréséül a Munka Érdemrend bronz fokozatát Gyenizse János építésznek, a Szegedi Tervező Vállalat irányító tervezőjének. (A Magyar Távirati Iroda jelentéséből.)

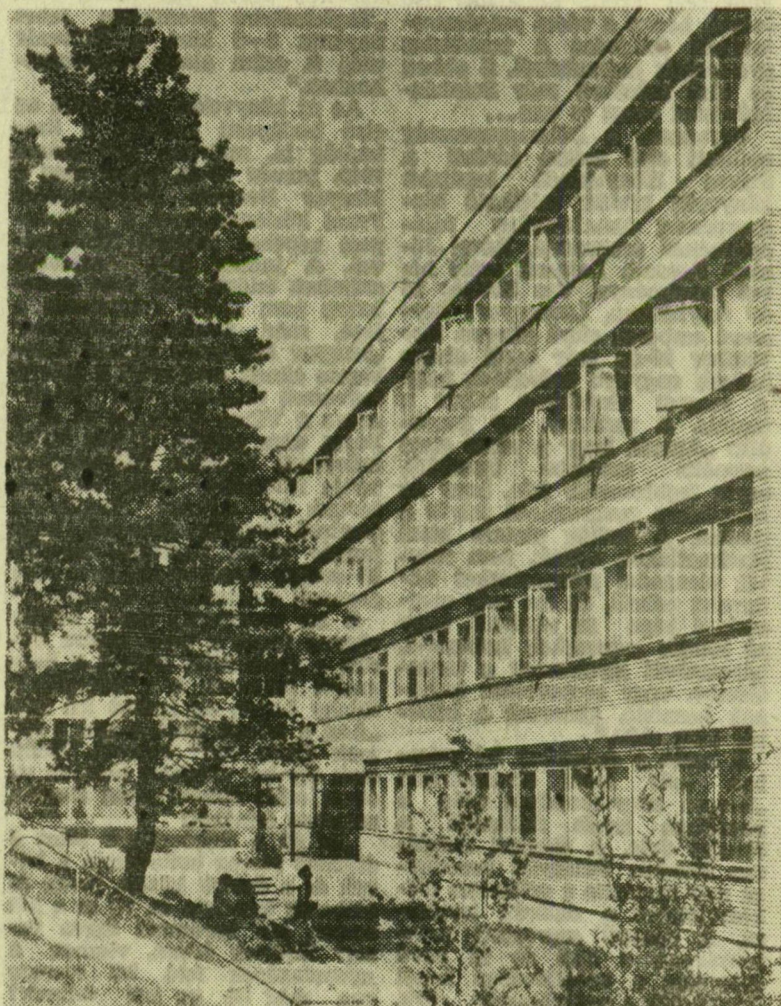
Gyenizse János tervezési feladatait mindenkor igényesen, magas színvonalon látja el. Felelős tervezője volt a kiemelt nagyberuházásnak, a gyulai húskombinát, melyet szakmai körökben Közép-Európa egyik legkorszerűbb üzemeként tartanak nyilván. Ugyancsak ő tervezte a könnyűszerkezetes kormányprogram keretében megvalósuló FILLOD gyártókapacitás beruházását. Emellett számos egyéb ipari és középület építész-tervezője, melyek közül különösen kiemelkedik a Dél-alföldi Gabonatermesztési Kutató Intézet újszegedi laboratóriuma. (Részlet az újságról érdeklődésére kapott válaszból.)

„A tervezés: naponkénti szembesítés. Jólesik vagy sem: a bírálatra szükség van.” A társadalmi elismerést pedig megérdemlik a legjobbak.

PÁLFY KATALIN

Dícséret a Nemestakács utcai OTP-lakások tervezőinek

Buzsáki Ferenc felvétele

A Munka Érdemrend bronz fokozatával kitüntetett Gyenizse János alkotása: a gabonakutató laboratóriumi épülete